

COLUMN

De zus van

KATHY MATHYS

U heeft gemediteerd, yogaoefeningen gedaan en de paaseieren beschilderd met stippen? Dan is het tijd voor een hernieuwde kennismaking met een teerbeminderde schrijver, liefst een met meer dan één boek: dit binnenskamers avontuur houdt nog wel even aan. Ik heb een aantal schrijvers die me troost bieden in lastige tijden.

Deze dagen kies ik voor Jane Austen. Vanuit mijn leesstoel maak ik wandelingen met Elizabeth Bennet uit *Pride and prejudice*, picknick ik met Emma uit de gelijknamige roman. Ook verdiep ik me in het leven van de schrijfster, het liefst aan de hand van de biografie van Claire Tomalin. Daarin citeert de biograaf Cassandra Austen, Janes enige zus: '(Jane was) the sun of my life, the gilder of every pleasure.' Dat gevoel was, zo weten we uit de overgeleverde geschriften, wederzijds. Cassandra is niet geliefd bij Austenfans en literatuurhistorici. Drieëntwintig jaar na de dood van Jane en kort voor ze zelf stierf, vernietigde ze een groot deel van Janes brieven. Ze wilde een eenduidig en onschadelijk beeld van haar zus laten voortleven, de indruk wekken dat de beroemde auteur een monter, immer 'lieflijk karakter' had, om het te zeggen met de woorden van Gill Hornby.

Spin-offs, sequels of biografische romans zijn niet altijd even lezenswaardig. Dit boek is dat wel

Laatstgenoemde schreef de roman *Miss Austen* over Cassandra. Daarin schakelt de schrijfster (zus van schrijver Nick Hornby) tussen 1840, toen Cassandra in de zestig was, en het verleden. We lezen over de dood van de verloofde van Cassandra, over het levendige huishouden van de Austens. Zowel Jane als haar zus zou nooit trouwen en bij hun ouders blijven wonen. Dit is een roman over alleenstaande vrouwen. Behalve de zussen komen er meer in voor die, al dan niet gewenst, hun leven op een andere manier vorm gaven. Voor vrouwen was het nochtans van levensbelang om een man te vinden omdat ze niet konden erven. Schrijvend zijn de passages waarin de moeder van Jane met haar dochters van hot naar her reist, na de dood van haar man. De vrouwen dienden zuinig te doen en dat terwijl enkele zonen van het gezin gefortuneerd waren.

Spin-offs, sequels of biografische romans zijn niet altijd even lezenswaardig. Dit boek is dat wel. Hornby treft de juiste toon; in de brieven klinkt ze zelfs als Jane. De mix van satire en intense emotie doet wonderen. Heel grappig is het portret van Mary Austen, een van de schoonzussen van Jane. Hornby suggereert dat de schrijfster zich liet inspireren door deze vrouw voor haar portret van Mary, de minst sympathieke van de zussen Bennet.

Wat Cassandra wilde verbergen voor toekomstige generaties, verklap ik hier niet. Leest u het boek liever zelf. Er is nog wel wat tijd voor u weer naar buiten mag.

'Ik schrijf altijd met een gevoel van schaamte'

De Franse schrijver **ÉDOUARD LOUIS** blijft nederig als het om het schrijven zelf gaat. ('The New York Times Magazine')

© Karen Wyckmans

De laatste vrouw op aarde

Roman - In *Wittgensteins minnares* lijkt de wereld op een achtergelaten filmset. In die filosofische roman van David Markson is Kate de enige overlevende. Wat zou u doen als u alleen op de wereld was? **ALEXANDRA DE VOS**

Stel u voor: op een dag wordt u wakker en u bent alleen. Niet alleen in uw bed of in huis, maar volkomen alleen - u bent de enige mens op aarde. En u bent ook het enige dier op de wereld. Wie en wat er verder ook waren - geliefden, kinderen, ouders, de kat in de keuken, tjirpende krekels - alles is weg. 'De eeuwige stilte van deze oneindige ruimte maakt mij bang', verzuchtte Pascal over de kosmos. Dat is nu uw werkelijkheid, alle dagen en alle nachten, een doodstil heelal. En nu? Hoe gaat u overleven?

Dat is het uitgangspunt van *Wittgensteins minnares* (1988), een filosofische roman van de Amerikaanse schrijver David Markson